

Fagfornyelsen - Tverrfaglig temaer
Kunst og håndverk

Høgskolen
i Innlandet

Tverrfaglige temaer

- Folkehelse og livsmestring
 - Demokrati og medborgerskap
 - Bærekraftig utvikling

 - Tar utgangspunkt i aktuelle samfunnsutfordringer som krever engasjement og innsats fra enkeltmennesker og fellesskapet i lokalsamfunnet, nasjonalt og globalt.
-
- <https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/prinsipper-for-laring-utvikling-og-danning/tverrfaglige-temaer/>

- De tverrfaglige temaene er viktige for vår fremtid, både for den enkelte av oss, lokalt og på et globalt nivå.
- De tverrfaglige temaene er så komplekse at de må løses av fagene i fellesskap.
- Barn og unge må jobbe på tvers av fagene, de må få opparbeidet seg kunnskaper, ferdigheter og dannelse/klokskap slik at de kan stå sammen for å løse verdens utfordringer.

Overordnet del-

- Definerer innholdet i de tre temaene.
- De tre tverrfaglige temaene i læreplanverket tar utgangspunkt i aktuelle samfunnsutfordringer som krever engasjement og innsats fra enkeltmennesker og fellesskapet i lokalsamfunnet, nasjonalt og globalt

Overordnet del Folkehelse og livsmestring

- Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av et positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.
- Et samfunn som legger til rette for gode helsevalg hos den enkelte, har stor betydning for folkehelsen. Livsmestring dreier seg om å kunne forstå og å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.
- Aktuelle områder innenfor temaet er fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn, rusmidler, mediebruk, og forbruk og personlig økonomi. Verdivalg og betydningen av mening i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser og relasjoner hører også hjemme under dette temaet.

Kunst og håndverk

Folkehelse og livsmestring

- I kunst og håndverk handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om at elevene utvikler evne til skapende tankeprosesser og praktisk problemløsning. Elevene opparbeider praktiske ferdigheter og evne til å stille spørsmål, møte utfordringer i hverdagen og se muligheter i ukjente situasjoner. Elevene får verktøy til å utforske meninger, ideer og følelser og til å uttrykke seg gjennom ulike formater og arenaer. Arbeid med visuell og materiell kultur bidrar til å styrke elevenes selvbilde og identitetsutvikling, gir forståelse av mangfold og skaper mening i tilværelsen

Læreplan for håndverk, design og produktutvikling

- Folkehelse og livsmestring
I Vg1 håndverk, design og produktutvikling handler folkehelse og livsmestring om å utvikle kunnskaper og ferdigheter for å løse faglige problemer gjennom praktisk, skapende arbeid. Videre handler det om å utvikle identitet gjennom mestrings- og skaperglede og som en del av et praksisfellesskap i håndverksfagene

....elevene utvikler evne til skapende tankeprosesser og praktisk problemløsning.

<https://www.youtube.com/watch?v=4ps8eIADEq4>

Elevene opparbeider praktiske ferdigheter og evne til å stille spørsmål, møte utfordringer i hverdagen og se muligheter i ukjente situasjoner.

<https://kunstkultursenteret.no/ressursbase/hva-gjemmer-seg-i-dingsen-miljovapen-design-og-redesign/>

Elevene får verktøy til å utforske meninger,
ideer og følelser og til å uttrykke seg
gjennom ulike formater og arenaer

<https://www.formbanken.no/form-2/2020/5/28/detjegtenkerpn>

Arbeid med visuell og materiell kultur bidrar til å styrke elevenes selvbylde og identitetsutvikling, gir forståelse av mangfold og skaper mening i tilværelsen

<https://www.facebook.com/Kunstdesignogarkitektur/posts/909510905899900>

Overordnet del demokrati og medborgerskap

- Demokrati og medborgerskap som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kunnskap om demokratiets forutsetninger, verdier og spilleregler, og gjøre dem i stand til å delta i demokratiske prosesser. Opplæringen skal gi elevene forståelse for sammenhengen mellom demokrati og sentrale menneskerettigheter som ytringsfrihet, stemmerett og organisasjonsfrihet. De skal få innsikt i at demokratiet har ulike former og uttrykk.
- Gjennom arbeid med temaet demokrati og medborgerskap skal elevene forstå sammenhengen mellom individets rettigheter og plikter. Individene har rett til å delta i politisk arbeid, samtidig som samfunnet er avhengig av at borgerne bruker rettighetene til politisk deltakelse og utforming av det sivile samfunnet. Skolen skal stimulere elevene til å bli aktive medborgere, og gi dem kompetanse til å delta i videreutviklingen av demokratiet i Norge.
- Opplæringen skal gi elevene kunnskaper og ferdigheter til å møte utfordringer i tråd med demokratiske prinsipper. De skal forstå dilemmaer som ligger i å anerkjenne både flertallets rett og mindretallets rettigheter. De skal øve opp evnen til å tenke kritisk, lære seg å håndtere meningsbrytninger og respektere uenighet. Gjennom arbeidet med temaet skal elevene lære hvorfor demokratiet ikke kan tas for gitt, og at det må utvikles og vedlikeholdes

Kunst og håndverk

- **Demokrati og medborgerskap**
- I kunst og håndverk handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om at elevene utfordres til å reflektere kritisk over kunst, design og materiell og immateriell kultur og til å gi uttrykk for egne opplevelser, tanker og meninger. Gjennom møter med kunst og kultur og arbeid med visuelle ytringer kan elevene utvikle evne til å tolke, medvirke i og endre samfunnet de lever i.

- **Demokrati og medborgerskap**
- I Vg1 håndverk, design og produktutvikling handler demokrati og medborgerskap om den aktive håndverksutøveren i et arbeidslivsperspektiv. Videre handler det om å se sammenheng mellom demokratiske prosesser i ulike kulturer og hvordan dette kommer til uttrykk i håndverkstradisjoner. Det betyr å reflektere kritisk over kulturarv, tradisjon og design og å gi uttrykk for egne opplevelser, tanker og meninger i et flerkulturelt samfunn

Læreplan for håndverk, design og produktutvikling

- **Demokrati og medborgerskap**

I Vg1 håndverk, design og produktutvikling handler demokrati og medborgerskap om den aktive håndverksutøveren i et arbeidslivsperspektiv. Videre handler det om å se sammenheng mellom demokratiske prosesser i ulike kulturer og hvordan dette kommer til uttrykk i håndverkstradisjoner. Det betyr å reflektere kritisk over kulturarv, tradisjon og design og å gi uttrykk for egne opplevelser, tanker og meninger i et flerkulturelt samfunn.

...elevene utfordres til å reflektere kritisk over kunst, design og materiell og immateriell kultur...

<https://www.formbanken.no/form-2/2020/2/4/duodji-i-skolen>

<https://mia.no/tradisjonshandverk/kostymesyer>

...og til å gi uttrykk for egne opplevelser,
tanker og meninger.

<https://kunstkursenteret.no/ressursbase/mot-a-reflektere-gjennom-visuelle-ytringer/>

Gjennom møter med kunst og kultur og arbeid med visuelle ytringer kan elevene utvikle evne til å tolke, medvirke i og endre samfunnet de lever i.

<https://press.gallerif15.no/images/karoline-hjorth-og-riitta-ikonen-eyes-as-big-as-plates-nummer-karin-2019-1983720>

Overordnet del Bærekraftig utvikling

- Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i skolen skal legge til rette for at elevene kan forstå grunnleggende dilemmaer og utviklingstrekk i samfunnet, og hvordan de kan håndteres. Bærekraftig utvikling handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. En bærekraftig utvikling bygger på forståelsen av sammenhengen mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold. Menneskehetens levesett og ressursbruk har konsekvenser lokalt, regionalt og globalt.
- Gjennom arbeid med temaet skal elevene utvikle kompetanse som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Elevene skal få forståelse for at handlingene og valgene til den enkelte har betydning. Temaet rommer problemstillinger knyttet til miljø og klima, fattigdom og fordeling av ressurser, konflikter, helse, likestilling, demografi og utdanning. Elevene skal lære om sammenhengen mellom de ulike aspektene ved bærekraftig utvikling.
- Teknologi har betydelig innvirkning på menneske, miljø og samfunn. Teknologisk kompetanse og kunnskap om sammenhengene mellom teknologi og de sosiale, økonomiske og miljømessige sidene ved bærekraftig utvikling står derfor sentralt i dette temaet. Teknologeutvikling kan bidra til å løse problemer, men kan også skape nye. Kunnskap om teknologi innebærer en forståelse av hvilke dilemmaer som kan oppstå ved bruk av teknologi, og hvordan disse kan håndteres

FNs bærekraftsmål

Kunst og håndverk

- **Bærekraftig utvikling**
- I kunst og håndverk handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om at elevene gjennom praktisk skapende arbeid utvikler evne til å se forbedringer i produkter og til å utforske mer bærekraftige levesett for framtiden. Kritisk undersøkelse av forbrukskultur og erfaring med bruk og gjenbruk av materialer kan gi elevene grunnlag for å gjøre etiske valg. I arbeid med teknologi, materialer og produktutvikling kan elevene øke sin bevissthet om hvilken innvirkning naturen har på mennesker, og hvordan menneskets levesett påvirker naturen og klimaet.

Læreplan for håndverk, design og produktutvikling

- **Bærekraftig utvikling**

I Vg1 håndverk, design og produktutvikling handler bærekraftig utvikling om kritisk refleksjon rundt produksjonsmetoder, bearbeiding og valg av materialer, verktøy og maskiner i utvikling av håndverksprodukter. Videre handler det om praktisk problemløsning, nyutvikling og entreprenørskap hvor man gjennom en lokal tilpasning og ressursforvaltning retter oppmerksomhet mot gjenbruk, holdbar kvalitet, etisk produksjon, naturarv og kortreiste produkter

....elevene gjennom praktisk skapende arbeid utvikler evne til å se forbedringer i produkter og til å utforske mer bærekraftige levesett for framtiden

<https://www.formbanken.no/form-2/2018/8/29/milj-ut-av-skapet-bruk-hodet-og-klrne>

Kritisk undersøkelse av forbrukskultur og erfaring med bruk og gjenbruk av materialer kan gi elevene grunnlag for å gjøre etiske valg.

I arbeid med teknologi, materialer og produktutvikling kan elevene øke sin bevissthet om hvilken innvirkning naturen har på mennesker, og hvordan menneskets levesett påvirker naturen og klimaet.

<https://www.pinterest.ru/pin/475552041888623432/>

Dialogspill

- En deltager i gruppen leser opp påstand 1 høyt
- Alle får litt tid til å tenke seg om
- Dere skal alle vise frem en farge som sier noe om deres stilling til påstanden:
 - Grønn = enig.
 - Gul = delvis enig
 - Rød = uenig
- En og en begrunner/ argumenterer for sin påstand. Korte innlegg. Jeg er uenig fordi...
- Når alle synspunkter er hørt, leser dere opp påstanden igjen og viser på nytt frem fargen. Det er lov å endre mening.
- Gå en ny runde til alle igjen har blitt hørt, det er lov og melde pass.
- NB! Det er ikke åpent for diskusjon i denne fasen
- Den som leste påstanden lager en kort oppsummeringen av synspunktene i gruppen
- Gå så til neste spørsmål

<https://sprakloyper.uis.no/getfile.php/13461602/SL/Barnehage/PDF/Dialogspill%20-%20Regler.pdf>

Påstander.

1. Før vi kan samarbeide med andre fagområder om de tverrfaglige temaene må eleven ha opparbeidet seg kunnskap og ferdigheter i kunst og håndverksfaget.
2. Tverrfaglig arbeid vil bidra til en utvanning av faget.
3. Jobbingen med de tverrfaglige temaene vil føre til mindre dybdelæring.
4. Kunst og håndverk bør ta en ledene rolle i arbeidet med innholdet og gjennomføringen av de tverrfaglige temaene.

Mål:

- Å få fram ulike refleksjoner rundt det å jobbe med tverrfaglige temaer.
- Bli bevisst egne og andres tanker og holdninger.
- Tenke en gang til.
- Endring?

- <https://iblog.dearbornschools.org/artdepartment/art-teacher-blogs/>

10 Lessons the Arts Teach *Dr. Elliot Eisner*

- 1. The arts teach children to make good judgments about qualitative relationships. Unlike much of the curriculum in which correct answers and rules prevail, in the arts, it is judgment rather than rules that prevail.
- 2. The arts teach children that problems can have more than one solution and that questions can have more than one answer.

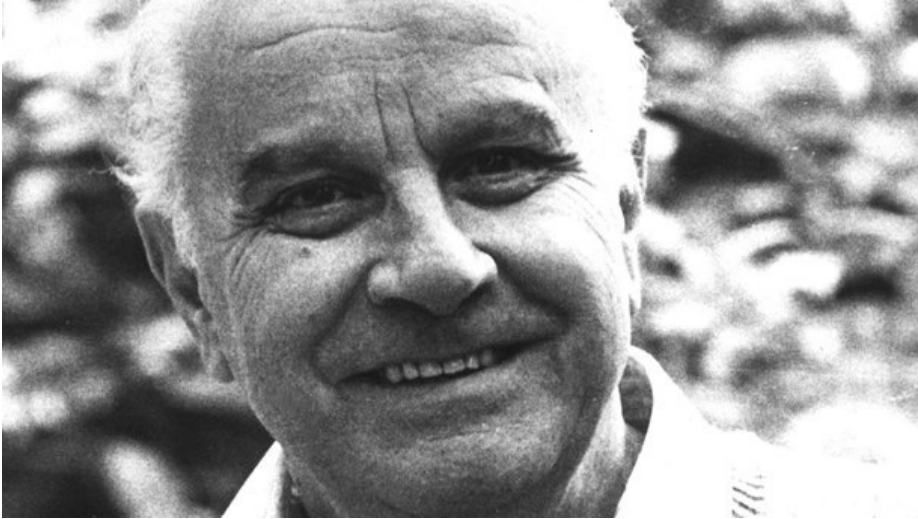
- 3. The arts celebrate multiple perspectives. One of their large lessons is that there are many ways to see and interpret the world.
- 4. The arts teach children that in complex forms of problem solving purposes are seldom fixed, but change with circumstance and opportunity. Learning in the arts requires the ability and a willingness to surrender to the unanticipated possibilities of the work as it unfolds.
- 5. The arts make vivid the fact that neither words in their literal form nor numbers exhaust what we can know. The limits of our language do not define the limits of our cognition.

- 6. The arts teach students that small differences can have large effects. The arts traffic in subtleties.
- 7. The arts teach students to think through and within a material. All art forms employ some means through which images become real.
- 8. The arts help children learn to say what cannot be said. When children are invited to disclose what a work of art helps them feel, they must reach into their poetic capacities to find the words that will do the job.

- 9. The arts enable us to have experience we can have from no other source and through such experience to discover the range and variety of what we are capable of feeling.
- 10. The arts' position in the school curriculum symbolizes to the young what adults believe is important.

Eisner, E. (2002). The Arts and the Creation of Mind, Yale University Press

Loris Malaguzzi 1920-1994

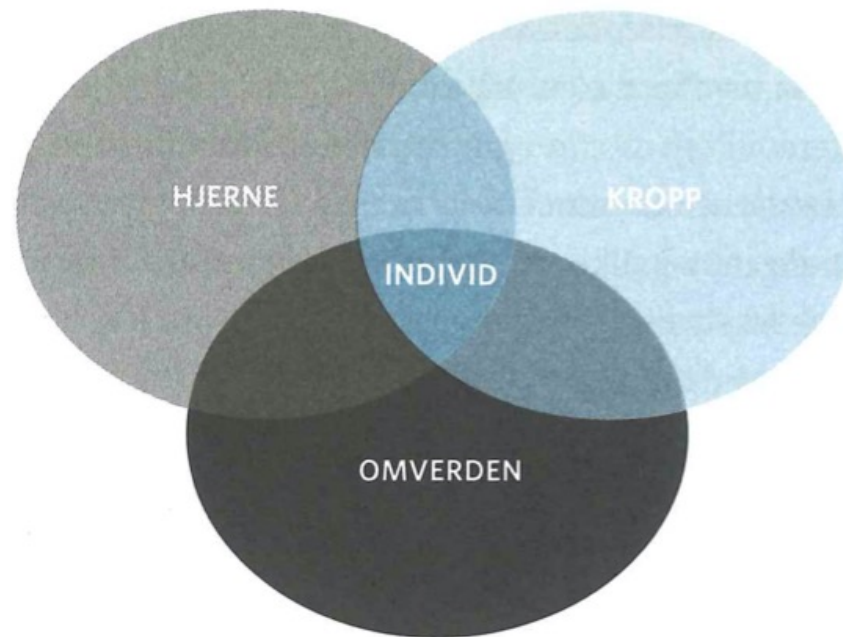

- Trene opp øyets evne, et bra øye gir nysgjerrighet og oppdagertrang
- Om øye ser bra, så rører hånden seg bra
- Forholdet øye og hånd er viktig for handling og tankegang

- Ordet forenes med handling
- Våre barn tegner og maler bra, derfor ser, høre og forstår de bedre

Kjeld Fredens dansk hjerneforsker. Læring et samspill mellom hjerne, kropp og omverden.

Læring blir til i et helhetlig samspill mellom hjerne, kropp og omverden

Fredens, K. (2019) *Læring et samspill mellom hjerne, kropp og omverden*. Cappelen Damm

Kjeld Fredens
Læge og hjerneforsker

Kunsten 8 gode vaner.

1. Det å kunne utvikle et håndverk.
2. Evne til engasjement og utholdenhet.
3. Forestillingsevne.
4. Uttrykksevne.
5. Observasjonsevne.
6. Refleksjonsevne.
7. Evne til å gå over grenser for å undersøke.
8. Evne til å forstå kunstens verden.

1. Det å kunne utvikle et håndverk.
 - Lære å håndtere verktøy og å ta vare på materialene
 - Opparbeide ferdighet og vedlikeholde disse
2. Evne til engasjement og utholdenhet
 - Jobbe med relevante emner og problemstillinger.
 - Konsentrere oss om oppgaven over tid og holde på interessen.
3. Forestillingsevne:
 - Bruke og utvikle fantasien
 - Lærer seg å forgripe det som skal skje.
4. Uttrykksevne
 - Skape noe, uttrykker seg
 - Et verk , en idé, personlig mening eller følelse.

5. Observasjonsevne

- å se og å se en gang til, lære å se lenger enn våre forventninger
- styrker forestillingsevnen.

6. Refleksjonsevne

- vurdere egne og andres prestasjoner ut fra kvalitetsstandardene på områder.
- samarbeide med andre om prosjekter.

7. Evne til å gå over grenser for å undersøke

- Forlate komfortsonen, leke fordomsfritt med tingene
- lære av våre feil og være åpen for alle alternativer.

8. Evne til å forstå kunstens verden

- Studer disiplinens historie og tradisjoner
- å selv arbeide kunstnerisk gir deg forståelse av disse 8 punktene.

Fredens, K. (2019) *Læring et samspill mellom hjerne, kropp og omverden*. Cappelen Damm

Fagene

- er sentrale for arbeidene med de tverrfaglige temaene.
- det skal arbeides og undervises på fagenes premisser
- fagspesifikke ferdigheter
- fagspesifikke kunnskap
- se også kompetansemål.

Om, gjennom og for

- kan brukes for å jobbe med temaene, i de enkelte fagene og på tvers av fagene
- **Læring om** – kunnskap
- **Læring gjennom** –ferdighetsutvikling (erfaringsbasert læring)
- **Læring for** – handlingsorientering (utover skolens vegger)

Læreres anbefaling

Tverrfaglighet – hvordan?

- Prøv seg frem, ikke ha for store ambisjoner i starten.
 - Lese hverandres lærer planer, hvor er det fagene krysser hverandre?
 - Sett av mye tid til å planlegge sammen.
 - Aktiv veiledning av elevene selv om de skal finne ut av ting selv.
 - Bruk god tid på før og etterarbeid.
- <https://www.uv.uio.no/forskning/satsinger/fiks/kunnskapsbase/tverrfaglighet/>